

Парламентде

ДЖЮЗДЖЫЛЛЫКЪНЫ ДЕРСЛЕРИ

Мындан алда КъЧР-ни Парламентинде республиканы дин башчылары бла тубеши болду. Аны темасы «2017-чи - 2017-чи: джюзджыллыкъны дерслери» деб алай эди.

«XXV Международные Рождественские образовательные чтения» дегенни айтыб башха къралланы талайында эмда Россияда уллу кюзгъалыу кенген кенг джайылыб барады. Бу кюнде аны ышыгы бла регионлада да быллай тубешиле къралдадыла. Биз хапарын айтырга излеген тубешиле да алапы бири эди. Джюзджыллыкъа депутатла, бири джуауабы кылулукчула, журналистле чакъырлангандыла.

Парламент тубешиуну спикер Александр Иванов хошегиде сёзю бла башлады. - Быллай тема, кесигиз билгенден, кеси аллына чыкмаганды. Этген джюзджыл тынч ёмюр болмаганды - Октябрь революция тарих джолу исечича бир джары буруб джибергени бла кыалмай, адамланы аныларын да тюрлендиргенди. Ол бизге кёб тюрлю дерс бергенди. Алапы ичлеринде, мени сартын, эм магыналысы адам джорегинде. Аллах ийнанмакълыгы, Иман байлыгы болмай джа-

шаргъа боллукъ тюлдю, демекди. Къайсы бир дин да адамны ашкы ишлеге чакъырады. Къарачай-Черкесия кёб миллетли, кёб конфессиялы регионлада уа ол хал рахатлыкны тамалы

- Джюзджылны узагына кёб сейир затла болгандыла. Алапы ичлеринде эм джаман зат динсизликни джайыу эди. Политикле миллетлени бир-бирлеринден айырыр затланы излеб кюрсендиле, миллетле кеслери уа алапы бирикдирген затлагъа тырмашыб джашагандыла. Биююнлюкде уа барыбыз да биригиб, биргелей юйюбюзю - уллу Джуртубузну - рахатлыкны сакъларгъа борчлубуз. Алай этмесек Аллахны чамландыргъа боллукъбуз...

Андан сора тубешиуде КъЧР-ни Парламентини депутаты, «Императорское православное Палестинское Общество» деген бирлешлики председатели Марина Дудкина, депутат, «Черкесскеде» 11-чи номерли окуу аралыккы директору Елена Ляшова, «День республики» газетни баш редактору Евгений Кратов эмда башхала сёзледиле. Бары да бир оюму айтыла: быллай тубешиулени хайыры уллуду, биююн да джаш тёлню юретиуде. Ала айтуудан, бу форматда, алай демек, Парламентде, бу тукъум тубешиу биринчи кере болады. Ол сынам кенг джайылырча мадарла этерге керекди. Окуу учреждениеледе джаш тёлге динлени тарихлерин, культураларын окутууну джангы дараджгъа чыгарыуну да бек магыналы борча саналганын чертдиле.

Ахырында КъЧР-ни Окуу эмда илму министерствоосу бла Пятигорскени эмда Черкескени архиепископу арада иш джорютюню юсюнден кесамат этдиле.

ЁЗДЕНЛАНЫ Якуб.

Байламлылыкъ

ДЖАНГЫ МАДАРЛА КЪУРАЛГЪАНДЫЛА

Россияны Культура министрствоосу бла Австрияны араларында байламлылыкъла джангы дараджгъа чыкългандыла. Алапы тамалларында Къарачай-Черкесияны турист санагъатына да джангы мадарла ачылгандыла.

Австрияны федерал джерлери бла россиячы регионланы араларында джангы байламлылыкъла къраллыкъдыла. Россия бла Австрияны араларында 2017-чи джыл Туризмни джылы этиб баямланганы бла эки къралда да экономика, гуманитар ишле джорютюлюб, къарнаш шахарла къраллыкъдыла, - дейди РФ-ны культура министрини заместители Алла Манилова.

Министрини заместители чертгенден, Австрияны эм онглу политиклерини бири Гюнтер Платтер башчылыкъ этген Тироль эм тириди ол джаны юч.

- Биз юч сагъат чакълы бири баргъан ушагыбызда талай магыналы ишини сюзгенбиз. Бир ишексиз, Къарачай-Черкесия бла Тирольну араларында иш джорютюлюб, Австриячыла Архыз бла Доммаины айырыб джаратхандыла. Сынамлары, технологияларын, ачхаларын салыб, мында

джангы иш орунла къраргъа излейдиле тиролчула. Тирольну турист санагъаты къалай къралганына саулай дуния юренирге, къараргъа барады. Айхай да, саулай Шимал Кавказ да аны бла байламлылыкъла джорютюрге излейди, - деб къошады А. Манилова дагыда.

Быйыл декабрни 16-да Венада «Visit Russia» офисни кыууанч халда ачхандыла. Анга РФ-ны культура министрини заместители Алла Манилова, Австрияны экономика бла тинтиулени, туризм бла тарих объектлени хахкындан министрини заместители Элизабет Удольф-Шробель, Россияны Австрияда келечиси Дмитрий Любинский, Австрия Республикасы Тироль деген федерал джерлерини делегациясы, Краснодар крайны, Удмурт Республиканы, Ставрополь крайны, Владимир областы, Сочи шахар администрацияны келечилери кышулгандыла. Къарачай-Черкесиядан ары КъЧР-ни туризмни, курортла бла джаш тёлню политикасыны министр Эрикгенланы Анзор баргъанды.

Джыйылыуну тамалында россиячы регионланы, алапы турист джерлерини, чыгаргъан продукцияларыны, нёгерлик программа-

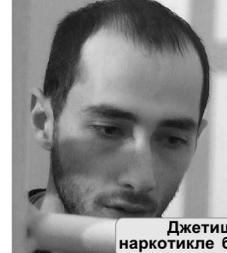
ланы, байламлылыкъ мадарланы презентациялары болуб ётгендиле.

Эрикгенланы Анзор Къарачай-Черкесия Республикасы тарих, культура джерлерини, курортларыны юсюнден хапар айтады. «Visit Russia» деген миллет офисле кърал-энчи нёгерлики, федерал, регионал кърал власть органланы, энчи турист эмда транспорт бизнес келишимно тамалында къраладыла. Офислени баш нюзюрлери тыш къраллы инвесторланы, туристлени Россиягъа джолочулукъгъа чакълы руюду, Россияны курортларыны миллионла бла туристлеге къонакълыкъларын этерге хазырлыкъларын кёркююду.

Быйыл Россияны регионлары къралны аруу джерлерин, адетлерин, миллет культураланы ачыкълагъан джангы турист проектле тежгендиле. Австрияны турист санагъатында ишлеген коллегаларына россиячы турист информаций аралыкъланы, джангы маршрутланы юслеринден хапар айтыб, россиячы регионладагы туристлени тартырлагъанында мадарла къраргандыла.

ДЖАНКЕЗЛАНЫ Марина.

112: аманлыкъла бла чарпыула

КЕЧЕ САЙЫН ТЮШЮНДЕ ЭГЕЧИН ЁЛТЮРЕДИ

Спайсдан кеф алыб, эгечин ёлтюрген, анасына бычакъ ургъан, атасын герох бла атхан Блимгъотланы Робертни сюд джуауаба тартханды.

Блимгъот улу алагъа да от ачханды, алай а аны тутуб, къолунда герохну сыйыргъандыла. Ата бла ана больницягъа тюшгендиле, эгеч а юйде джараларындан ёлгенди.

Бир джылны ичинде тинтиу да, сюд да тамамланыб, Блимгъотланы Робертге 10 джыл къаты режимли тюрме азаб буорулганды. Сюдю бегимге къол салгъандан сора эгечин ёлтюрген наркоманны миллетге чакълырууну белгили этдиле.

- Мен, наркотикледен эсириб, кесими тыламмагъанма. Башым кетиб эди, - дейди Блимгъот улу. - Бек джетишимли джашауум кесими къолуму бла кърутудум. Спорт бла кореше эдим, кесими юйюм да бар эди. Сюйген кызым да бар эди. Ол джылаб, бир бек тилей эди, мени наркотикледен керу болуруму излеб. Энди джашауум баштубюне болду. Наркотикле болмасала, машина да аллыкъ эдим, юйленген да этерки эдим. Бусагъатда неми да берлик эдим, эгечим сау къалыр ючюн. Мен аны ёлтюр тургъаныны кече сайын тюшюмде кёреме. Ай медет, сюдю меннге ёлюм буургъа мадары джюкдю.

Газетни информаций кылулугу.

Дин

КЪУР'АННЫ ОКЪУБ ЭРИШДИЛЕ

Мындан талай кюнню алгъа Къарачай-Черкесияда республикан медресени-интернатны тамалында Шимал Кавказда Къур'анны иги окугъанланы арасында конкурс бардырылды. Ол уллу эришууде 10 ёчлю орунну 5-син бизни республикадан окугъанла алдыла.

Сейир Къур'анны сыйлы аятларына тынгыларгъа, уллу, гитче да болуб, кёб адам келген эди. Ала къралны 9 субъектинден, Шимал Кавказны регионларындан келиб, конкурсха кышулгъанланы джумушакъ, татлы, зынгырдауукъ ауазларына эсперин ийиб тынгыладыла. Конкурс программаны регламентине кёре окугъанла кеслерини билимлерин, усталыкъларын юч номинацияда кёргозди. Биринчи номинация «Хифз» сыйлы Къур'анны азбар билген хафизлени араларында бардырылды, экинчи номинация «Кираат» аруу окуууну юсюнден эди, ючюнчю номинация «Таджвид» профессионалла болмай, Къур'анны окугъа сюйгенлени араларында болду. Хар не джаны бла да окугъанлагъа багъа бериб, алчылыны белгилегенле комиссияны членлери - Шимал Кавказны Муслиманларыны координацион аралыгыны исполкомуну членлери - эдиле. Хар субъектни муфтийи бла аны орунбасары эришиб

окугъанланы билимлерине эмда усталыкъларына он баллы система бла багъа бердиле.

Республикан медресени-интернатны тамадасы Эрикгенланы Мухаммат хаджи айтхандан, сюдле ишлерин не джаны бла да тюз бардыргандыла. Эришууде адамны джылына къралмагъанды. Уллу, гитче да бир мардада эришгендиле. Шимал Кавказдан конкурсха кышулгъанладан джылы бла эм уллугъа 35 джыл, эм гитчеге 5 джыл болгъан эди.

«Хифз» номинацияда республикан медреседен 12 джылы толгъан хафиз Умар Шарипов, Къур'анны азбар

«Кираат» номинацияда сюдле биринчи орунну Къарачай-Черкесияны медресени устасы Асхабутдин Бири Шариповгъа бердиле. Ючюнчю сыйлы орунунда ишлеген Джорджиоланы Осман алды.

Ючюнчю номинацияда юч ёчлю орунну алгъанланы бири Къарачай-Черкесияны медресесинден 5 джылы толгъан джашчыкъ Анас Азизов болду. Аны джыйылгъанла бары да бир аууздан айтдыла.

Номинациялада хорлагъанла 40 мингишер сом саугъа алдыла. Экинчи орунну алгъанла 25 мингишер сом, ючюнчю оруннга чыкългъан

му бла ислам культураны, илму бла билимни джакългъан фонду эдиле. - Конкурс мийик дараджда бардырылды. Ол ёсюб келген джаш тёлню аруу халиге юретиуге тыйыншылюш къошады. Джашла бла къызыланы тин, иннет байлыкъларын ёсдореди, шохлыкуну, къарнашлыкын ючюн бегитеди, - деди КЦМСК-ны исполкомуну председатели Ибрагим Ибрагимов.

ЛЕПШОКЪЛАНЫ Хусейн.

окуб, экинчи орунну алды. Ол кесин къруу Чечен Республикадан келген хафизге оздурду.

лагъа 15 мингишер сом, иш этиб къралгъан номинациялада хорлагъанлагъа да 10 мингишер сомдан берилди.

Конкурсну къруб бардыргъанла Шимал Кавказны Муслиманларыны координацион аралыгыны исполко-

Хунерлилик

Декабрни 21-де Черкескеде техника чыгармачылыкъ бла кюрешген фахмулу сабийлени хурметлерин кёре, кыууанч джыйылу болду.

Джаш техниклени 15-си, хорлаб, диплома, ачха саугъала алдыла. Шахарны мэрини, кесини аты бла да джыйылгъанланы аны биринчи орунбасары Роза Хаджиголова алгъышлады.

Мэрия быллай саугъаланы джаш техниклеге экинчи джыл береди. Озгъан джыл аны 5 адам алгъан эди, быйыл 15 адам алды. Келир джыл лауреатла андан да кёб болурла деб ышанабыз, - деди ол, хорлагъанлагъа диплома бере. Андан сора сабийлеге, техника джаны бла бардырыл-

ФАХМУЛУЛАНЫ САУГЪАЛАДЫЛА

гъан тюрлю-тюрлю эришуилеге кышулгъанлары ючюн алапы атапарына, анапарына разылыгын билдирди. Джаш техниклени станцияларыны директору Андрей

Уманский айтханды кёре, техника чыгармачылыкъ бла кюрешген кыйын ишлени бирине саналады. Аны ючюн республикан конкурсда хорлагъанла фахмула-

рын, билимлерин, джигерликлерин танытхандыла. Къууанч джыйылыуну аягында «Планета детства» деген ансамбль концерт кёргозду.

Биююнлюкде Черкескени школларыны кружокларында, секциялада техника чыгармачылыкъ бла 1000 окууучу кюрешеди. (БИЗНИ КОРР.).

Редакцияны почтасындан

«КЁЗ ТИЙМЕСИН КЪОЛУНГА»...

Сынамлы врач-отоларинголог Орусланы Алимджашарны джашы Энверге бу сёзлени ачыкъ джорекден кёбле айтадыла.

Иги билими болгъан, медицина илмууда уллу дараджгъа чыкълган докторла аз тюлдю. Алай а усталыгына кёре адамлыкъ да тамам келишгенле алай кёб тюбемейдиле. Энвер къарнашыбызгъа уа фахмуну, билими, адамлыкъ шартланы да Аллах бирден бериб къойганды.

Мындан алда мен, стационарда джатыб, аны ол затларын кёзюм бла кёргенме да, къошмай-къоратмай айтама. Джарыкъ кёллюлюю, огурулулугу бла хар кимни кесине дженгил илешдирген эслеб, биринчи кюнюмде огуна бир эртдеден тенгиме ча сёзлениб башлагъан эдим. Чамы-накырдамы келишиб, уллугъа уллула, гитчеге гитчече сёз таба биллиб, ауругъанланы кёллерин кёлтюргени уа! Кабинетини эшиги хар къруу да ачыкъ тургъаны себебли, къарнашымы юйюнеча кириб барыб, джылы сёзон эшитсем, ауруум кетгенча бола эдим. Ол затланы кеслери сынаб, ауругъанланы къайсы бири да айта эдиле.

Энвер 1964-чю джыл Къызыл Октябрь элде туугъанды. Къарачай шахарда 2-чи номерли интернат школну бошаб, медицинагъа бек джашлыкъдан тырмашыб тургъаны себебли, кёб сагъыш этмей, Черкескеде медицина училищеге киргенди. Андан дипломун алыб чыкългъанлай, Уруп районун Курджиново участок больницясында «бисмилла» деб медицина карьерасын таукул башлагъанды. Таб, аскерде да айырылмагъанды усталыгындан - Къазахстанны Гурьевск областында къуллугун бардыргъан кёзююнде аскер белекни фельдшеру болуб тургъанды. Аскерден баш билим алыргъа

нюзюрлениб къайтхан тири джаш 1986-чы джыл вузланы къайсысына барайым деб сагъышланады.

- Туура ол кёзюнде, тёрт тенг болуб, бир-бирибизни кёллендириб, Кемерово

затла, экспериментле чыгъа башлагъан эдиле. Сёз ючюн, 5-чи курсда «Семейный врач» дегенни айтыб, институту

1992-чи джыл Къарачай-Черкесиягъа джыйылыб,

Орусланы Энвер.

медицина институтха кетген эдик, - деб эсине тюшюреди Энвер кеси. - Кючлю ВУЗ эди, медицина практика, илму джаны бла да деменгиле тамалы бар эди, анга кёре студентлеге да къаты излем салына эди. Сёз ючюн, 40 адамдан (эки подгруппадан) 6-чы курсха къруу 13 адам джетген эдик. Ол джылада, бирини санагъатла, медицинада джангы

сюне кёб тюрлю эшик ачылыганды. Алай а «бёрю атарны бёркюнден» дегенлей, Орус улуча, Аллах берген фахмусу болгъанла келишдиле биююнню заманны джорюшюне. Энвер, талай кере уллу шахарлада болуб, билимин ёсдоргенди. Къулакъ, тамакъ, бурун аруулаы бакългъан, операция этген республикабызда эки ёлюм барды да, алапы бирине - Къарачай шахардагына - башчылыкъ этеди. Ишини творчество кёзден къраргъан бу таулу джашны «къол ызын» сынаргъа кесибизни джамагъат бла къалмай, Доммайгъа, Тебердиге, Махаргъа келиучо къонакълагъа да чёб тюшюб къалыучанды. Ким да болсун, аллына келген адамгъа болушмай Энвер бирини да къайтармайды.

- Бир джолда Якутиядан келген бир тиширчу, танзилити болуб, операция этдирирге шамандан эркинлик алыб келген эди, - деб кюлюб ха-

Тамбийланы (Батчаланы) Маринагъа, тамада медестра Элкъланлы Кулинагъа, медестрала Кипкеланы Зулягъа, Къазийланы Маринагъа, Къобанланы Светланагъа, Кипкеланы Эльзагъа, санитаркала Бекева Асиятха, Ремизова Людмилагъа, Очкавова Фатимагъа эмда башхалагъа ауругъанла бюсореу-сыпас этгенлей турадыла. Бу коллективде дауур-суйюрг джюкдю, бир-бирин анылаб, хар ким джумушун айысыз баджарыб кюрешеди.

Энверни юйюнде-юйюгенсинде да аллай берекет орналыбды. Юй бийчеси Халимат, Токъланы Хасаны кызы, стоматолог, Къарачай шахарда ишлейди. Юйдегиде эки аламат кызы сабий ёседиле. Абаданлары Зухра медицинаны сайлагъанды. Санкт-Петербургда Павловну атын джорютген медицина академияда окуйду. Гитче къызылары Диана 11-чи класны сохтасыды. Джашу джолпаны ол къайсысын сайласа да, ата-ана чакъ бет джарыкълы боллугъна ишек джюкдю.

Медперсоналны бир къаууму.

пар айтады Орус улу. Бусагъатда ол башчылыкъ этген бёлюмде 14 адам ишлейди. Медицина персонал алай тургъанлай кесича ишин билген, ишин сюйген адамладан къралганды. Врач-ординатор

Мен Орусланы Энвер бакългъан адамланы талайыны аманатлары бла джазгъан статьяны: «Кёз тиймесин къолунга», - деген сёзле бла бошаргъа излейме.

БАГЪАТЫРЛАНЫ Унх.